

Jakov Butković, Zagreb (Hrvatska)

Nestanak Davyja Crocketta

Bio je drugačiji - težina te različitosti poništavala je našu porugu i rastakala veze u jeziku dok se on ne bi pretvorio u besmislen katalog uvreda koje su jedna za drugom padale daleko od svoje mete. Za početak, bila je tu kapa od rakunova krzna s repom koji je nesretno visio na stražnjem dijelu glave, zatim okruglo lice sa sitnim tamnim očima koje bi se lakše preslikalo na neku životinjicu iz polja i šikara nego na tipičnog dječaka iz naše škole. Moglo ga se vidjeti na misi u bijeloj halji ministranta ili u školskoj auli u nekoj smiješnoj kariranoj košulji radnika iz pitsburške željezare. Kao dijete starih roditelja bio je osuđen na bizarne modne dodatke i fatalizam: na leđima mu je ležao upitnik iznad datuma skore katastrofe – *kolobok* koji će se s prozora otkotrljati u svijet ili dijete od snijega i mašte koje će se otopiti do proljeća.

U praznom prostoru izvan ograde školskog dvorišta, voda rastače sliku koja je mogla biti snimljena tisuću puta; u onoj smiješnoj kapi otežalnoj od vlage proganja fazane i sjene po poljanama na rubu naselja, povlačeći maglu težinom rukava.

Pratili bismo ga dugo u sumrak, do noći, redovito ga gubili i pokisli se vraćali kućama. Bilo je rituala u tim lutanjima, ali su nam oni bili podjednako strani kao i njegovo lice. Koraci u poljima su ispisivali suptilne linije koje bi netko dovoljno visoko gore mogao pročitati, spojiti im krajeve u nježne elipse i pronaći smisao. Za nas je ostajala frustracija iznevjernog nasilja u jeziku, divlje radoznalosti i umora koji je stizao s lutanjima Davyja Crocketta.

S vremenom su njegove rute bile sve duže, ponekad se po dan-dva ne bi pojavio u školi. Linije u poljima poprimale su konture poderane paučine koju su nečije filigranske ruke ponovo sastavile u očekivanju odgovora. Više ga nismo pratili; postalo je uobičajeno vidjeti njegovu sitnu figuru kako nestaje u šikari iza školske ograde. Davyjeva odsutnost nas nije uznemiravala; živci našeg malog kolektiva su titrali samo kada je bio u blizini. Sa svakim nestankom tenzija se smirivala, zategnute tetive su popuštale i nastupao je tupi, opuštajući mir.

A onda se vratio, ili je prestao nestajati. Oči su mu zadržale febrilan sjaj, lice je izoštrilo crte, a na rukama je s ponosom nosio set simetričnih masnica. I od tog nezapamćenog datuma, Davy više nije bio isti. Iskričava aura koju je vukao za sobom počela se manifestirati kroz dar naoko jeftinog trika. Jednostavno, stvari su u njegovoj prisutnosti nestajale i vraćale se

promijenjene, u oblicima koji nisu dijelili očitu vezu s originalom. Aparat za gašenje požara nestao je iz školskog hodnika i pojavio se kao paket ultra-dugih šibica u Davyjevom džepu; čitava kolica mlakog čaja koja su nas čekala na velikom odmoru pretvorila su se u kutiju školskih kreda koje su u ustima ostavljale prazan i suh okus potraćenog vremena; nečije tenisice vratile su se kao izbljednuta traper-jakna sa Slayer prišivkom; veliki drveni abakus iz knjižnice kao odrpano izdanje Toma Sawyera; stari Zeissov mikroskop iz labosa kao bmx bez oba kotača; školska zaliha klora za vrijeme žutice kao vreća ugljena ostavljena pred vratima kotlovnice... A usred sumanute igre stalne permutacije, Davy je koračao uz slijeganje ramenima, kao da ga se čudna umjetnost trika uopće ne tiče. Pogled njegove mame odavao je tugu koja se polako mirila s vlastitim postojanjem i postajala tupa, zagasita ravnodušnost. Davyjevi su obrazi bili sve ispijeniji; iako mu izraz lica to nije odavao, negdje duboko odvijala se bitka koju je polako gubio – ulozi koje je pratio kako bi se igrao oblicima i značenjima običnih stvari postajali su sve viši i bilo je pitanje vremena kada će krupje kojeg je samo on poznao zatvoriti trezor prozirnih žetona.

Negdje, u vremenu zenita ove igre, na niskom krovu šupe koja se naslanjala na Davyjevu kuću, pojavio se velik, taman pas. Pronašao ga je u polumraku jutra: rijeka je nad predgrađe dokotrljala bijelu melasu magle, a pseće je krzno bilo crno, sjajno poput tuljanova i prošarano riječnom travom i blatom. U jantarnim očima ogledala se slutnja visokih vodostaja i životinjski strpljivo nezadovoljstvo. Nikad nismo saznali što je Davy uložio u svojoj kozmičkoj trampici za njega, ali od tog su trenutka dječak i pas, kao u priči, postali nerazdvojni. Pratio bi ga do škole, razvaljivao njuškom njegove tragove u travi i čekao ga do kraja smjene. Bilo je nečeg neumoljivog u tom čekanju, nevidljiva magnetska vrpca koja je osiguravala neupitnost pogodbe. U sivim jutrima krajem listopada pseće je krzno, vječito mokro, skupljalo kristale leda iz gustog zraka. Davy bi koračao uz psa, pogleda uprtog neznatno iznad linije horizonta. Tragovi dječaka i psa topili bi se svakog podneva i ponovo se pojavljivali svakog jutra. Na zagušljivim školskim hodnicima Davyjevi su se trikovi nastavljali bez nekadašnjeg žara, kao da je prihvatio ulogu arbitra u procesu koji više nije kontrolirao. Ulozi su pritiskali njegova ramena, a u hladnim popodnevim čekao ga je pas, zaogrnut nježnim slojeminja i skorenog blata. S približavanjem studenog zrak je postajao elektriziran, prepun nevidljivih čestica stakla koje su u ustima ostavljale okus potrošene baterije. Osjećali smo težinu i napetost tih dana kao zatezanje metala koji je netko uporno savijao kako bi se dva suprotna kraja dotaknula. Zatvaranje strujnog kruga i konačni prasak elektriciteta dogodili su se kada je Davy izveo posebno smion trik – velike staklene stijene koje su zatvarale istočni zid dvorane

za tjelesni eksplodirale su u sekundama kada smo napuštali dvoranu, a okus kalijevog hidroksida je nestao iz atmosfere. Poljane kojima je nekada lutao Davy Crockett osvanule su posute mrtvim riječnim galebovima. Ptice su izgledale neobično tako prizemljene; svaka je činila jedinstven oblik, poput otiska prsta, ni jedno krilo nije zatvaralo isti kut s pepeljasto bijelim trupom, niti je ijedan kljun bio položen na isti način prema zemlji. Iz daljine su djelovali kao grude prljavog pamuka, ili snijeg u posljednjem stadiju otapanja. Pas je trčakario od jedne do druge ptice i ispitivao je njuškom. Davy je stajao ravnodušno oslonjen na školsku ogradu; ispred njega se prostirala tamna poljana prošarana blijedim pastelom, iza njega more stakla koje se povlačilo uz rub školske zgrade.

Oklijevao je nekoliko sekundi, a onda je zakoračio kroz poleglu šikaru, prema pruzi i riječnom koritu. S nestankom naboja iz zraka započela je hladna kiša. Natapala je Davyjevu kapu i klizila niz krzno njegovog psa. Nismo bili sigurni zaobilazi li mrtve ptice jer mu hod nije imao prepoznatljiv ritam, noge su se jedva micale, a ipak se kretao, dovoljno brzo da odustanemo od praćenja. U našim očima klizio je po podlozi od mokrog perja - sitna figura dječaka uz pogrbljenu siluetu psa, dvije crne mrlje u zastoru kiše, dva obrisa koja polako gube oštrinu, i na kraju, samo naznaka sjene na sjecištu transverzala pruge i rijeke.

Bio je to posljednji Davyjev trik. Ulog koji je popratio bio je previsok, ili je bio visok taman onoliko koliko je on to želio. Pronašli su ga sljedećeg jutra, u nježnom meandru rijeke, daleko od glavnog toka. Psu nije bilo ni traga.